

Laitila

LAITILAN KAUPUNKI

Arviointikertomus vuodelta 2025

Sisällys

1. Puheenjohtajan katsaus	3
2. Tarkastuslautakunnan havainnot	4
3. Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja toiminta	4
4. Talouden arviointi.....	7
5. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	10
6. HYTE – Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen arviointi	12
7. Yhteenveto arvioinnista	13
8. Allekirjoitukset.....	14

1. Puheenjohtajan katsaus

Päättävän valtuustokauden ensimmäisen tarkastuslautakunnan arviointikertomus on valmiina kaupunginvaltuustolle esitettäväksi. Arviointikertomuksessa tarkastellaan pääosin vuotta 2025, mutta näin valtuustokauden alussa on hyvä katsoa arviointia myös hieman ”sparraavalla” otteella valtuustolle.

Kuntalain mukaan toimien tarkastuslautakunta arvioi valtuuston talousarviossa asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista sekä toiminnan tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta.

Tarkastuslautakunta on seurannut kaupunginhallituksen ja valiokuntien päätöksentekoa. Hallintokuntien viranhaltijoita on kuultu sekä hallintokuntien toiminnasta että talouden tilanteesta.

Kaupungin talouden tunnuslukujen valossa omavaraisuusaste on edelleen kohtuullinen. Uusia investointeja tulee pohtia huolella, sillä ne voidaan nähdä myös kaupungin elinvoimaa lisäävänä tekijänä. Investointien määrää ja kohteita tulee kuitenkin harkita huolella ja suunnata enemmän panoksia tarvittavan huonokuntoisen infran korjauksiin.

Tiedossa on, että hyvinvointialue tulee joidenkin rakennusten vuokrauksesta ja ostamisesta johtuen antamaan ”pelivaraa” kaupungin omaan kiinteistöhuoltoon. Tiettyjen sosiaali- ja terveydenhuollon kiinteistöjen yhtiöittämisen myötä kiinteistön hoitovastuu siirtyy kiinteistöyhtiöille tuoden helpotusta kiinteistöhoiton resursseihin.

Kaupungille tarpeettomiksi jääneiden rakennusten, joista osa on vanhempia, myynti on osoittautunut haasteeksi. Töitä tarpeettomiksi jääneistä kiinteistöistä luopumiseksi on edelleen jatkettava.

Lopuksi hyvä Martin Saarikankaan ajatus, joka sopii myös kaupunginhallintoon: ”Asetetaan tavoite, seuranta, sen jälkeen katsotaan tulos.” Näin me toimitaan, mutta toimiiko se riittävällä tasolla? Tässä on tarkastuslautakunnalla melkoinen rooli.

Puheenjohtajana kiitän alkaneen valtuustokauden uurastuksesta tarkastuslautakunnan jäseniä sekä tilintarkastusyhteisöä ja kokouksissamme arviointityötä avustaneita kaupungin viranhaltijoita.

Pertti Pokki

2. Tarkastuslautakunnan havainnot

Maailma muuttuu vauhdilla ja samalla kunnalliselämä. Valtiovetoisiin suuriin muutoksiin sopeutuminen on yhä meneillään. Muutoksiin tulee olla edelleen valmiutta, kuten on ollutkin.

Positiivista kuntakuvaa tulee tehdä edelleen ulospäin niin henkilöstön kuin luottamushenkilöiden taholta. Tällä on pitkässä juoksussa vaikutus kuntakuvaan, sillä positiivinen kuntakuva vaikuttaa myös positiivisesti elinvoimaan.

Työttömyysaste on alhainen, joka on hyvä asia. Panostus kaupungin työllisyyden hoitoon on onnistunut, mutta silti työmarkkinatuen kuntaosuus on huomattavan suuri. Pitkäaikaistyöttömyyteen on erityisesti panostettava jossain muodossa. Kannattaisiko hakea, jos olisi kuntia, joissa on joitakin uusia konsteja keksitty.

Alhainen syntyvyys ja ennustettu lasten määrän lasku alkaa vaikuttamaan jatkossa niin talouteen (valtionosuudet) kuin kaupungin palvelurakenteisiin (päiväkodit, koulut jne.) Kaupungin vakaan talouden turvaaminen edellyttää näiden asioiden tunnistamista ja niihin reagoimista.

Henkilöstörakenteen ja -määrän muutoksia pitää seurata tarkalla silmällä ja tarkkailla, miten se vaikuttaa kaupungin lainsäädännöllisiin palvelutehtäviin sekä kaupunkikuvaan. Työntekijöiden vaihtuessa tulee varmistaa vanhan tiedon hyödyntäminen (mentorointi), mutta myös uusien työntekijöiden tuoma osaaminen ja tieto. Ennakoivaa henkilöstöpolitiikkaa ja laadukasta perehdyttämistä tulee edelleen kehittää.

Sairaspoissaolojen lasku on positiivista, mutta joidenkin toimialojen kohdalla tulisi seurata, miten tuetaan työntekijöiden työhyvinvointia. Mahdollisia toimenpiteitä voisivat olla esimerkiksi hyvä johtaminen, työergonomian kehittäminen ja laadukkaat apuvälineet.

3. Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja toiminta

Kaupunginvaltuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko kaupunginvaltuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta on laatinut arviointisuunnitelman arviointityötään varten ja antaa kaupunginvaltuustolle arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään kaupunginvaltuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Kaupunginhallitusta pyydetään antamaan valtuustolle lausunto toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Tarkastuslautakunta toimii kuntalain mukaan sidonnaisuusrekisterin rekisterinpitäjänä. Sidonnaisuusilmoitukset tehdään tarkastuslautakunnalle, joka saattaa ilmoitukset kaupunginvaltuustolle tiedoksi.

Tarkastuslautakunta valmistelee kaupunginvaltuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat ja huolehtii kaupungin ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Tarkastuslautakunta on saanut tilintarkastusyhteisöltä tiedoksi tilintarkastuksen työohjelman sekä raportteja tilintarkastuksen suorittamisesta.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano valtuustokaudelle 2025-2029

Varsinaiset jäsenet

Puheenjohtaja Ari Ketoniemi
Varapuheenjohtaja Seppo Lehtola
Jäsen Tuire Kinnala-Helo
Jäsen Joonas Rinne
Jäsen Marketta Vuorinen

Henkilökohtaiset varajäsenet

Juha Laurila
Veikko Urhonen
Helvi Kähkölä
Aki Vainio
Lea Koskinen

1.6.2025 lähtien

Puheenjohtaja Pertti Pokki
Varapuheenjohtaja Pekka Kuusisto
Jäsen Milla Frangén
Jäsen Jenna Hiltunen
Jäsen Tuire Kinnala-Helo

Pasi Parkkali
Juha Laurila
Marian Raitio
Marketta Vuorinen
Aino-Liisa Isotupa

Esteellisyyksinä on huomioitu, että puheenjohtaja Pertti Pokki ja varapuheenjohtaja Pekka Kuusisto eivät osallistuneet kaupunginhallituksen toiminnan arviointiin ajalta 1.1.-9.6.2025.

Tilintarkastuksen Laitilan kaupungissa on hoitanut kaupunginvaltuuston valitsemana BDO Audiator Oy. Vastuullisena tarkastajana on toiminut JHT, KHT Sari Isaksson.

Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut hallintosihteerinä Jaana Suominen.

Tarkastuslautakunnan toiminta

Lautakunta on arvioinut vuotta 2025 kokoontumalla syksystä 2025 kevääseen 2026 yhteensä kahdeksan kertaa.

Lautakunta on tutustunut kaupungin toimintoihin vastuuviranhaltijoita haastatteleamalla.

Hallintoa ja palvelutuotantoa lautakunnan jäsenet ovat seuranneet toimielimien esityslistojen ja pöytäkirjojen avulla.

Tarkastuslautakunnan toimintasuunnitelman mukaan painopistealueena vuoden 2025 arvioinnissa on ollut sivistystoimi.

Tarkastustapaamiset vuoden 2025 toiminnan arviointia varten:

Toiminnan arviointia varten tarkastuslautakunta on kuullut kokouksissaan vastuuviranhaltijoita ja saanut kirjalliset vastaukset laatimiinsa ennakkokysymyksiin.

Kokoukset on pidetty syyskaudella seuraavasti:

- 23.9.2025 Arviointisuunnitelma
Tilintarkastuksen työohjelma
- 21.10.2025 Sivistystoimi
Varhaiskasvatus
Perusopetus
Lukiokoulutus
Henkilöstön työhyvinvointikysely
- 18.11.2025 Kirjasto
Kulttuuritoimi
Liikuntatoimi
Vapaa-ajan palvelut
- 16.12.2025 Työllisyyspalvelut
Tilintarkastuksen väliraportointi

Keväällä tarkastuslautakunta on kokoontunut neljä kertaa laatimaan arviointikertomusta.

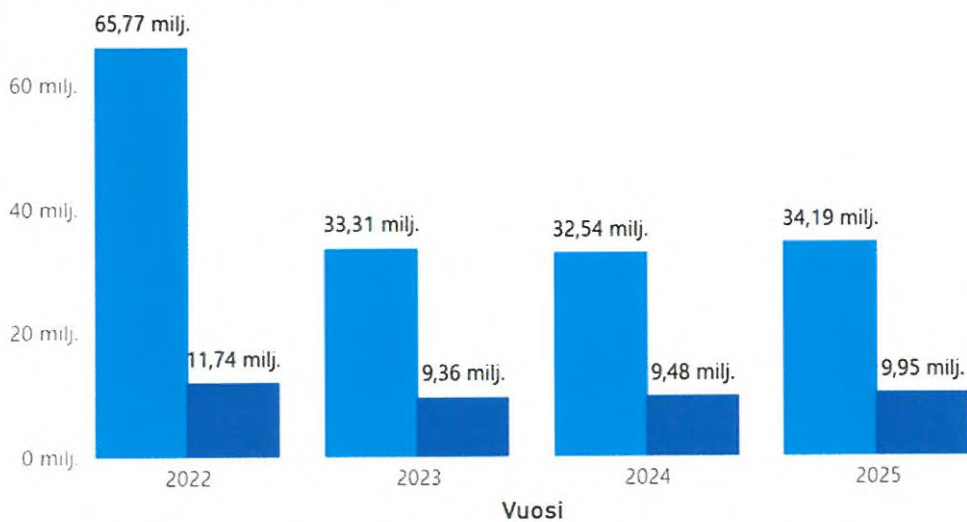
Kaupunginjohtaja ja talousjohtaja ovat esittäneet katsauksen ajankohtaisista asioista useimmissa tarkastuslautakunnan kokouksissa.

4. Talouden arviointi

Kaupungin tilinpäätös 2025 oli 1,8 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Taseeseen on aiemmilta vuosilta kertynyt ylijäämää 14,4 miljoonaa euroa. Kaupungin taloudellinen tilanne on tältä osin vakaalla pohjalla ja kaupungin taloussuunnitelma on kuntalain edellyttämällä tavalla tasapainossa kertyneen ylijäämän ansiosta. Taloussuunnitelman vuodet 2026 - 2028 ovat alijäämäisiä, yhteensä 0,8 miljoonaa euroa.

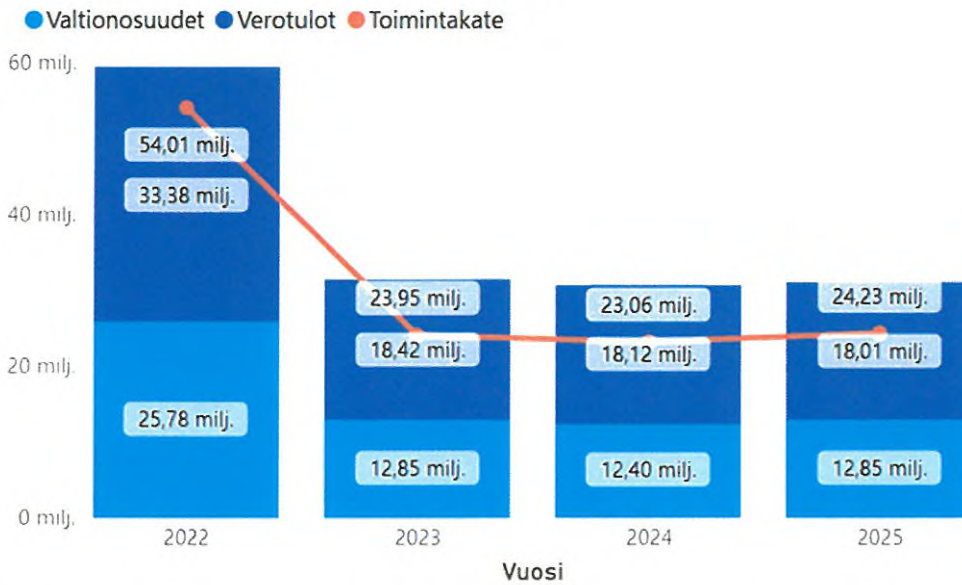
Toimintakulut ja -tuotot

● Toimintakulut ● Toimintatuotot

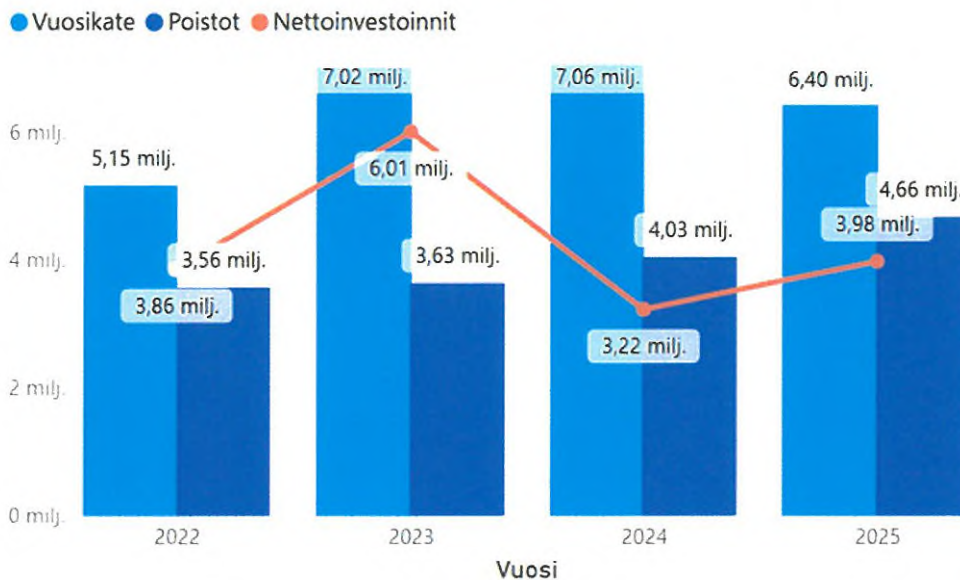
Toimintakulut laskivat vuonna 2023 uudelle tasolle, kun sote-uudistus siirsi sosiaali- ja terveystalouden kunnilta hyvinvointialueille. Tämän jälkeen toimintakulut ovat olleet noin 33 miljoonan euron tasolla kunnes 2025 nousivat työllisyyspalveluiden myötä 34 miljoonaan euroon. Toimintakuluista 2025 katettiin toimintatuotoilla vajaat 10 miljoonaa euroa. Verotuloilla ja valtionosuuksilla jäi katettavaksi noin 24 miljoonan euron negatiivinen toimintakate.

Verorahoituksen ja nettomenojen kehitys

Verotulot ja valtionosuudet ovat riittäneet kattamaan toiminnasta syntyneen toimintakatteen niin, että vuosikate on ollut positiivinen. Vuonna 2025 verorahoituksella katettavaa toimintakatetta jäi 24 miljoonaa euroa ja verorahoitus kokonaisuutena oli yhteensä 30,8 miljoonaa euroa. Vuosikatteen muodostui rahoituserien jälkeen 6,4 miljoonaa euroa.

Vuosikate, poistot ja nettoinvestoinnit

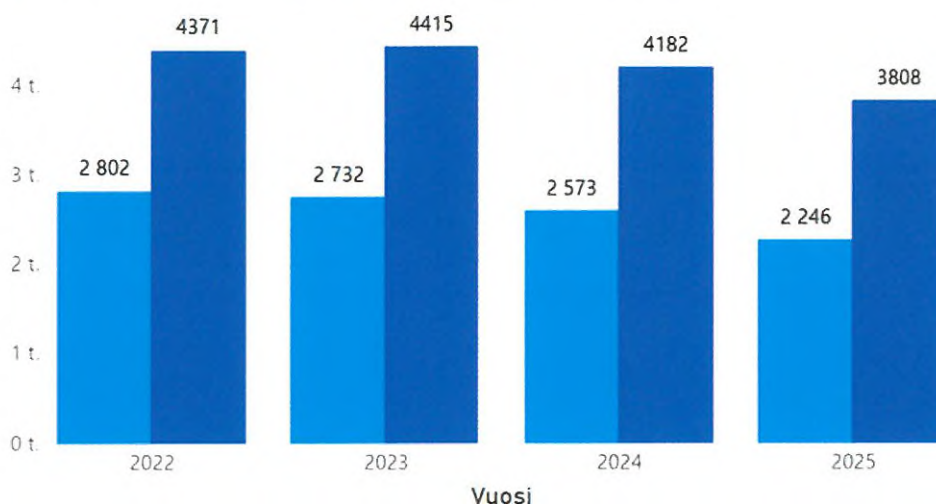
Vuosikate on riittänyt kattamaan taseen käyttöomaisuudesta kirjattavat poistot sekä nettoinvestoinnit.

Taloussuunnitelman mukaan vuosikate laskisi 4 miljoonan tasolle ja vuonna 2027 sen allekin. Tällöin vuosikate ei enää riitä täysin kattamaan poistoja, mutta olisi kuitenkin reilusti yli kriittisenä pidetyn 80 %:n tason.

Poistotaso ei kuvaa todellista investointitasoa, joka suunnitelman mukaan on vuosina 2026 ja 2027 noin 6 miljoonan euron tasolla. Investoinnit tulevat siis suunnitelmavuosina ylittämään vuosikatteen, mikä tarkoittaa, että ne rahoitetaan joko olemassa olevista rahavaroista tai lainoja lisäämällä.

Kunnan ja konsernin kokonaisvastuiden kehitys, euroa/asukas

● Kunta, lainat ja vastuut/asukas ● Konserni, lainat ja vastuut/asukas

Laitilan lainojen ja vuokravastuiden määrä on huomattavasti alle kuntien keskiarvon, joka on kuntakonserneissa yli 9 tuhatta euroa.

Kaupungin lainamäärä asukasta kohden oli 2.110 euroa ja konsernin 3.672 euroa, vuokravastuut olivat 136 euroa. Kaupungin omavaraisuusaste on hyvällä tasolla eli 65 % ja konsernissakin 52,7 % (hyvänä tasona pidetään 50-69 %).

Laitilan kaupungin talouden tarkastelu arviointikriteerien valossa

Kuntalain 118 pykälän mukaisia kriteereitä käytetään arvioitaessa, onko kunta erityisen vaikeassa taloudellisessa tilanteessa. Kaikki kriteerit ovat olleet viime vuosina hyväksyttävällä tasolla.

	2025	2024	2023
Kriteeri 1 Kunnan tase on alijäämäinen eikä pystytä kattamaan neljässä vuodessa	16 184 t€	14 482 t€	12 261 t€
Kriteeri 2 Konsernin alijäämä/asukas yli 1.000 e ja ed. vuonna yli 500 e	2 001 t€	1 856 t€	1 576 t€
Kriteeri 3 Konsernin vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 %	123%	168%	172%
Kunnan tuloveroprosentti on väh. 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kuntien keskimäärin	8,40 % (keskiarvo: 7.50%)	8,10 % (keskiarvo: 7.46%)	8,11 % (keskiarvo: 7.38%)
Konsernin lainat ja vuokravastuut/asukas ylittää yli 50 %:lla kuntien keskimääräisen luvun	3 808 €/as (ka.ed.vuosi: 9347)	4 182 €/as (ka.ed.vuosi: 8067)	4 415 €/as (ka.ed.vuosi: 9347)
Konsernin laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8	1,66	1,73	1,58

5. Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Konsernitoiminnot

Konsernin sisäisen yhteydenpidon tulee olla tiivistä ja aktiivista. Kaupungin konserniyhtiöihin nimeämien edustajien osaamisen ja koulutautumisen tulee olla konserniohjeen mukainen.

Kaupunginhallitus

Tärkeää on, että vuosikate ylittää poistot ja tilikauden tulos on positiivinen. Vakaa talous on strateginen tavoite.

Osallistava budjetointi ei ole toteutunut tarkoitetulla tavalla. Tämä tulee korjata mahdollisimman pian.

Työttömyysturvan kuntaosuus oli huomattavan suuri (myös valtakunnallisesti), johon kannattaa suhtautua vakavuudella.

Sivistysvaliokunta

Perusopetuksen oppilasmäärän kehitystä tulee seurata aktiivisesti ja samalla edistää päätöksentekokykyä sopeutua tarvittaviin muutoksiin. Valtuutettujen on syytä suhtautua vakavasti viranhaltijoiden ennusteisiin. Talousarvion oppilasennusteiden mukaan vaalikauden aikana oppilasmäärä vähenee 962 oppilaasta noin 100 oppilaalla. Tähän tulee reagoida tarpeen mukaan.

Lukion vetovoima on jäänyt hieman tavoitteesta. Positiivisena nostona tulee kuitenkin huomioida Laitilan lukion vetovoimaisuustyöhön tarttuminen muun muassa kannustinstipendillä. Kaikki toimenpiteet lukion elinvoimaisena pitämiseksi ja jatkon turvaamiseksi ovat erittäin kannatettavia jatkossakin.

Nuorisotoimessa on oltu aivan liian pitkään tilapäisjärjestelyiden ja vajavaisesti resursoidun henkilöstön varassa, joka on näkynyt toiminnan supistumisena ja asioiden hoidon ontumisena. Tämän asian normalisoimiseen tulee kiinnittää huomiota.

Vuonna 2024 TEAviisarista saadut erityisen heikot tulokset vaikuttavat edelleen valtionosuuksiin. Jatkossa TEAviisarin mittaamiin toimenpiteisiin ja tulosten raportointiin tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Tekninen valokunta

Vesimaksujen tulee vastata vesilaitoksen todellisia kuluja ja investointitarpeita. Nykyinen alijäämä luo painetta taksojen korotuksille, sillä vesihuoltolaki edellyttää, että toiminnan kustannukset katetaan maksuilla eikä kaupungin budjetilla. Tilanne ei tällä hetkellä täyty ja se on korjattava lainmukaiseksi. Myös suunnitellut saneerausinvestoinnit ovat jääneet tekemättä, mikä kasvattaa verkoston korjausvelkaa ja lisää tulevien investointien tarvetta. Säännöllisistä saneerauksista on pidettävä kiinni ja korjausvelkaa pyrittävä vähentämään.

Laitila on strategiansa mukaisesti hyvinvoivan henkilöstön kaupunki, mutta erityisesti teknisellä toimella henkilöstön vaihtuvuus on ollut suurta ja oli sitä edelleen viime vuonna. Tämän ongelman juurisyihin tulee kiinnittää huomiota ja pyrkiä saamaan suuri vaihtuvuus kuriin. Nykyisellään asiat eivät etene suunnitellulla tavalla, koska organisaatio on ollut käytännössä jatkuvassa muutostilassa.

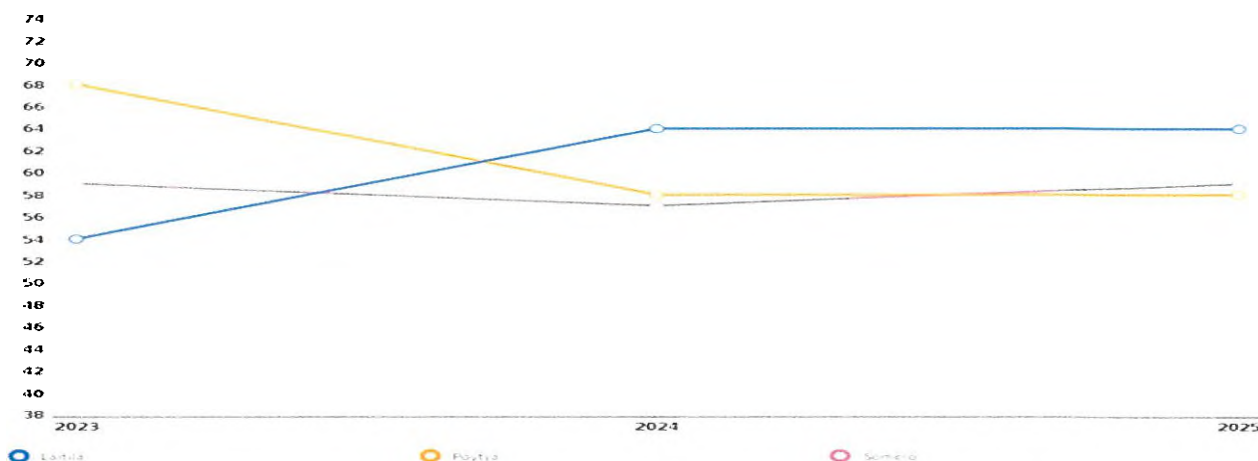
6. HYTE – Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen arviointi

Kunnilla on lakisääteinen velvollisuus edistää hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta omassa toiminnassaan. Niiden strategisessa suunnittelussa tulee asettaa saavutettavissa olevia tavoitteita ja toimenpiteitä näiden asioiden edistämiseksi. Laitilassa HYTE-kertoimen nousu on asetettu strategiseksi tavoitteeksi ja tämän tavoitteen saavuttamiseksi hyvinvointityön tulee olla osa jokaisen toimialan perustehtävää.

Laitilan HYTE-kertoimet ovat kehittyneet seuraavalla tavalla:

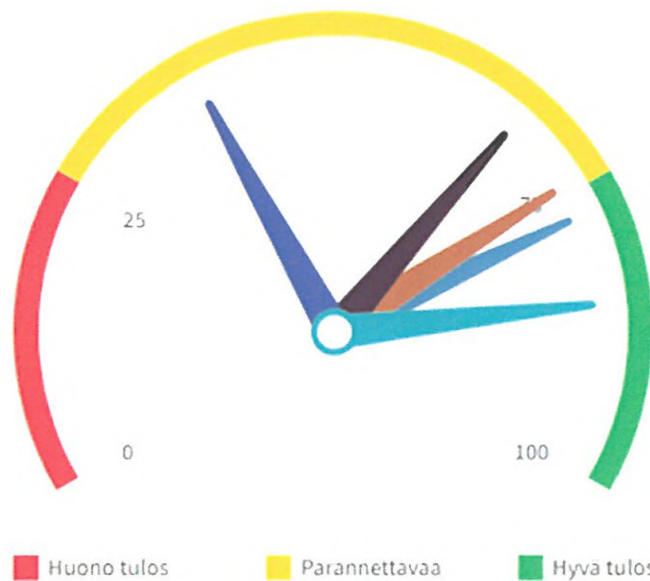
	2023	2024	2025
HYTE-kerroin euroa / asukas	15,4	19,8	19,7
HYTE-kerroin, 0 - 100	54	64	64
HYTE-kerroin, 1 000 euroa	128,5	166,8	166,8
© THL, Tilasto- ja indikaattoripankki Sotkanet.fi 2005-2026			

Hyte-kerroin, 0-100 / Laitila-Pöytyä-Somero (v. 2023-2025)

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kerää kunnista ja hyvinvointialueilta tietoja HYTE-toiminnan edistymisestä ja julkaisee tulokset TEAviisari-raporttina. TEAviisari kuvaa, miten kunnat edistävät asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä. TEAviisarin eri osa-alueet eli ”viisarit” kuvaavat lakisääteisiä palveluja ja toimintoja, joista kokonaisuus muodostuu. TEAviisarin tarkoituksena on tuoda esiin eri toimialojen vahvuudet ja kehittämistarpeet hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä.

Kaikki sektorit : Laitila 2025

- Kuntajohto
- Perusopetus
- Lukiokoulutus
- Ammatillinen koulutus
- Liikunta
- Hyvinvointialueet
- Kulttuuri

Aineisto päivitetty 19.12.2025

THL TEAviisari Laitila (Lähde: teaviisari.fi)

TEAviisarin vuoden 2025 mukaan Laitila saa **”Hyvän tuloksen”** kulttuurin sekä kuntajohtoon osa-alueilla. Muut osa-alueet sijoittuvat **”Parannettavaa”**-tasolle.

On tärkeää huomioida, että TEAviisarin tiedonkeruu ei kata kaikkia osa-alueita joka vuosi. Tarkastuslautakunta muistuttaa hallintokuntia, että kyselyihin tulee vastata aktiivisesti, jotta tulokset antavat oikean kuvan Laitilan kaupungin toiminnasta.

7. Yhteenveto arvioinnista

Yhteenvetona tarkastuslautakunta toteaa, että Laitilan kaupungin talous ja toiminta on strategian mukaisesti hoidettu hyvin. Tarkastuslautakunta toteaa lisäksi, että hallinto on toteutunut luotettavasti ja johdonmukaisesti. Tarkastuslautakunta on tyytyväinen kaupungin toimintaan ja kiittää kaupungin viran- ja toimenhaltijoita sekä luottamushenkilöitä hyvästä työstä.

8. Allekirjoitukset

Laitilassa 12.5.2026

Pertti Pokki, puheenjohtaja

Pekka Kuusisto, varapuheenjohtaja

Jenna Hittunen

Milla Frangén